

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta	Jaroslav Šejko
Téma práce:	Lichva a neúměrné zkrácení v obchodních vztazích
Rozsah práce:	108 842 znaků
Datum odevzdání práce:	8. 6. 2023

- Aktuálnost (novost) tématu** Téma zaměřené na lichvu a neúměrné zkrácení v obchodních vztazích je teoreticky zajímavé a prakticky užitečné. I když samotné téma lichvy a neúměrného zkrácení je v tuzemské odborné literatuře předmětem zájmu, ve vztahu k ochraně podnikatelů není frekventované. Proto považuji volbu tématu za aktuální, a to zejména v souvislosti s diskusí o ochraně slabší smluvní strany.
- Samostatnost zpracování tématu.** Autor s vedoucí diplomové práce konzultoval předběžnou osnovu, zdroje i některé dílčí otázky. Není důvodu pochybovat, že předložené dílo zpracoval samostatně.
- Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Zvolené téma klade nároky především na znalosti obecného práva občanského a jeho teorie, a to zejména v jeho závazkové části. Dále předpokládá schopnost aplikace obecné úpravy na specifický subjekt, jímž je podnikatel. Náročnost na teoretické znalosti hodnotím jako standardní až vyšší.
K metodologickém přístupu se autor vyjádřil na s. 6 s tím, že uvádí především metodu analytickou, dále metodu komparace a též (nepřímo) i metodu syntézy. K tomu lze dodat, že aplikoval i metodu deskriptivní, což vzhledem k povaze právního pojednání nelze autorovi vytýkat. Rozhodná je především míra využití této metody. Celkově lze konstatovat, že zvolené metody odpovídají cíli a zaměření diplomové práce.
- Formální a systematické členění práce** Text je členěn přehledně. Diplomant postupoval systematicky tak, že nejprve zařadil obecnější, lze říci – rámcové – pojednání o ochraně slabší smluvní strany. Od něho přechází k neúměrnému zkrácení a lichvě obecně a navazuje pasážemi o jejich zvláštním režimu ve vztahu k podnikateli. Následuje stručné pojednání o německé a rakouské právní úpravě, v nichž autor hledá inspirační zdroje pro případné úvahy de lege ferenda. Práci uzavírá šestá kapitola, v níž jsou předkládány některé návrhy pro českou právní úpravu. V „Závěru“ jsou shrnuty odpovědi na základní otázky, které si diplomant položil v úvodu práce. Takto postavenou strukturu hodnotím jako logickou a přehlednou.
- Terminologie.** V práci neshledávám zásadní terminologická pochybení. Z dílčích lze upozornit např. na formulaci „menší podnik“ (s. 6), která ale může být dána i evropským náhledem. Také namísto „oficiální definice“ má použito spojení „legální definice“.
- Použité zdroje.** V seznamu použité literatury se projevuje skutečnost, že v českém právním prostředí absentuje rozsáhlejší monografická literatura zaměřená speciálně na pojednávání téma. To se promítá i do autorem použitých zdrojů, když pracuje zejména s tuzemskou civilistickou odbornou literaturou obecnějšího zaměření. Za určitou slabinu považuji menší využití cizojazyčných zdrojů zejména při zpracování pasáží věnovaných

zahraniční právní úpravě. Právě německá a rakouská odborná literatura je bohatší a mohla posloužit k prohloubení a vyšší kvalitě srovnávacích závěrů. Na použitý zdroj je korektně odkazováno v souladu s citačními pravidly. Pro budoucí tvorbu odborného textu lze autorovi doporučit neuvádět pod čarou odkazy na příslušná ustanovení právního předpisu, ale zařadit je přímo do textu (viz. pozn. č. 59).

7. **Formální a jazyková stránka práce.** Po formální a jazykové stránce splňuje předložená diplomová práce požadavky kladené na tento typ odborného textu. Své závěry formuluje autor srozumitelně.

8. **Hloubka provedené analýzy.** Analytická úroveň práce je spíše nižší.

9. **Vyjádření k práci** Předložený text svědčí o zájmu diplomanta o zvolenou problematiku. Autor v úvodu formuloval základní výzkumné téma a v závěru práce své stanovisko k němu shrnul. Uvedl vlastní kritické závěry *de lege lata* a předložil návrhy *de lege ferenda*. Některé znějí přesvědčivěji, jiné považuji za méně přesvědčivé: např. návrh na výslovnou úpravu povahy neplatnosti lichevního jednání (s. 46) či tamtéž návrh o stanovení výše úroků v obchodních vztazích. S akcentem na materiální pojetí slabší strany souhlasím. Souhlasit lze i s autorovým apelem na aplikační praxi nabádajícím k přesnosti a zřejmosti při formulaci smlouvy (ve vyjádření na s. 47 ve druhém odstavci jde zřejmě o přepis, kdy místo „smlouvy“ má být „ceny“). V této souvislosti poznamenávám, že akcent na kontraktační kulturu, na přesnost formulace, vyváženost vzájemných práv a povinností včetně vyjádření *funkce*, kterou má smlouva plnit, se prosazuje v současnosti jako širší tendence (srov. např. rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 2273/2022 a z něho plynoucí praktická doporučení směřující praxi ke zřetelnému vymezení funkce smlouvy – v daném případě funkce ujednání o smluvní pokutě - o níž autor pojednává na s. 37, 38, 48).

V obecných pasážích prokazuje diplomant přehled o názorech tuzemských komercialistů, na něž důsledně odkazuje. Mohl se ale sám výrazněji názorově prosadit (např. na s. 13 v závěru subkapitoly 1.2.1. postrádám vlastní závěr autora, obdobně např. kapitola 3.3. ve vztahu k právním důsledkům lichevní smlouvy, subkapitola 4.2. a další). Poněkud více se diplomant projevuje ve zvláštní části své diplomové práce (kap. 4 a 6).

Některé pasáže textu nejsou aktualizovány, neboť diplomant nezaznamenal poslední vývoj právní úpravy a částečně i judikatury. Diplomová práce byla odevzdána 8.6. 2023, nezohledňuje ale novelu občanského zákoníku provedenou zákonem č. 374/2022 Sb., která nabyla účinnosti 6.1.2023. Jí bylo mimo jiné novelizováno i ustanovení § 1964 a 1972 (subkapitola 4.2.2., s. 37, 38). Jejich znalost a vazbu na vlastní téma by měl tudíž autor prokázat při obhajobě. Obdobný problém s aktuálností, tentokrát v oblasti judikatury, se projevuje i v rámci pojednání o moderaci smluvní pokuty (s. 39, k tomu viz výše).

10. **Splnění cíle práce.** Diplomant určil za svůj hlavní cíl odpovědět na otázku, *zda je možné dopady ustanovení § 1797 obč. zák. zmírnit prostřednictvím funkčních ekvivalentů lichvy a neúměrného zkrácení*. Na to navázal dílčí otázkou, *zda lze v judikatuře českých soudů ve vztahu k ustanovení § 1797 obč. zák. identifikovat nějaký vývoj výkladové praxe, nebo zda jsou české soudy ve svém přístupu k této otázce konstantní*. Tento svůj základní cíl uchazeč respektoval a zejména v závěru na něj odpověděl. Základní úkol, tudíž podat odpověď na v úvodu formulované otázky, splnit, i když měl vycházet z hlubší úrovně analytické práce.

11. Otázky k zodpovězení při obhajobě.

- Diplomant by měl zhodnotit změnu úpravy (§ 1964 a 1972 obč. zák.) právních důsledků zvláště nevýhodného ujednání o času plnění, úroku z prodlení nebo o náhradě nákladů spojených s uplatněním pohledávky realizovanou zák. č. 374/2022 Sb. a její vliv na ochranu podnikatele jako slabší smluvní strany.
- Vzhledem k tomu, že jako jeden z nástrojů ochrany slabší smluvní strany, je-li jí podnikatel, uvádí autor i moderaci smluvní pokuty (s. 39), měl by prokázat i povědomí o změně pojetí moderace smluvní pokuty, resp. znalost skutečností, které jsou pro ni relevantní (viz výše uvedené přelomové rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu ČR z ledna tohoto roku).
- Může diplomant upřesnit, co je míněno vyjádřením na s. 44 že „je možné vyloučit (zřejmě ustanovení § 934 ABGB – pozn. S. Č.) na náklady podnikatele?“

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě
Navržený klasifikační stupeň		Dobře, příp. velmi dobře, přičemž celkové hodnocení závisí i na vystoupení diplomanta při obhajobě.

V Praze dne 5. srpna 2023

prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.
vedoucí diplomové práce